

เวทีแลกเปลี่ยนและข้อคิดเห็น

ดำเนินรายการเสวนา โดย ผศ. ดร. ระห์ตร โรจนประดิษฐ์

อупนายกฝ่ายวิชาการ สมาคมนักผังเมืองไทย และอาจารย์
ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์กุลลาภ วัฒนาวินัณ

อาจารย์ 3 ระดับ 8 และภาคประชาชน จังหวัดเชียงใหม่

ดิฉันเป็นตัวแทนของชุมชนที่อยู่ใกล้สนามบินจังหวัดเชียงใหม่ จากการที่ประชาชนที่อยู่ใกล้สนามบินได้รับความเดือดร้อนจากการขยายสนามบิน ดิฉันอายุ 63 ปีแล้ว อยากให้ทุกท่านดูภาพนี้ สมัยก่อนเราตัดสินใจมาซื้อบ้านในหมู่บ้านนี้ ตอนปี พ.ศ. 2538 – 2539 เพราะเราศึกษาแล้วว่าหมู่บ้านใดที่จะเป็น “วิมานของเรา” เราได้ไปศึกษาขอบเขตการใช้พื้นที่ของ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผังเมืองตามกฎหมาย กระทรวงฉบับที่ 431 ระบุว่าหมู่บ้านต. แม่เหียะนี่เป็นที่อยู่อาศัยได้

วันนี่ที่เรามาร้องเรียนคือ โปรดเห็นใจพวกเราชาวบ้านที่ร้องเรียน นี่คือภาพมีเครื่องบินบินขึ้น - ลงผ่านหมู่บ้านตลอด 24 ชั่วโมง คุณด้วยจำนวน 365 วัน และคุณด้วยจำนวนปีที่ผ่านมา ซึ่งตามเงื่อนไขเก่าของเรานี้ เส้นเสียงของการเดินเครื่องบินจะไม่ได้บินผ่านหมู่บ้านของพวกเราโดยตรง จะบินในแนวถนนสายทางดง - เชียงใหม่ เพราะฉะนั้น บ้านของเราจะไม่ได้รับผลกระทบมากมาย และเครื่องบินลำไม่ใหญ่พอที่จะทำให้หลังคาบ้านหล่นลงมาได้ แต่ตอนนี้มันเกิดผลกระทบที่มีทรัพย์สินเสียหาย ซึ่งอาจจะชดใช้ได้ นอกจากนี้ หมู่บ้านของเรายังได้รับความเสียหายทางร่างกายคือ ระบบประสาทหูอันเกิดจากมลพิษทางเสียง และระบบผิวหนังถูกทำลายจากมลพิษทางอากาศ และทำให้สภาพจิตใจเกิดความเครียด ท่านก็ทราบว่าการเครียดนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายซึ่งพวกเราไม่อยากเป็นมะเร็งจะให้พวกเราบอกตัวเองว่า “จ้วงมันเตอะ” แบบนี้หรือ เราก็กลัวว่า ตายละ! หลังคามัน

จะหล่นลงมาใส่หัวแม่เอ๊ย ลูก หลาน เหล่น ที่วิ่งเล่นกันอยู่เมื่อไหร่ แล้วกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 67 นี้ เราจะได้ความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือไม่ แต่ตอนนี้ดิฉันสบายใจขึ้นมาก เพราะชาวบ้านใกล้เคียงสนามบินเชียงใหม่ได้รับความสนใจจากสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สมาคมนักผังเมืองไทย เครือข่ายวางแผนและผังเมืองเพื่อสังคม มูลนิธิสถาบันพัฒนาเมือง และกลุ่มศึกษาเรื่องเมืองและสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่สนับสนุนให้พวกเราได้มาชี้แจงเรื่องความเดือดร้อนของเรา สิ่งสำคัญที่สุดคือ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตเขาจะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และสังคมด้วย เพราะฉะนั้นหากคุณภาพชีวิตของมนุษย์ด้อย มีคนหิวต้ง มีคนเป็นผีบ้าเพราะเกิดความเครียดเยอะ สังคมและประเทศชาติของเราก็จะเจริญได้อย่างไร ฉะนั้นขอฝากไว้แค่นี้ และขอความเห็นใจด้วย บ้านเราจะได้เป็นวิมานของเรา ไม่ได้เป็นนรกของเรา หรือว่าเป็นสีม่วงตามที่นักวิชาการกล่าวไว้

นายดนุชา สุจิตรรักษ์

ตัวแทนภาคเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

วันนี้มาพูดในส่วนของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายถนนในจังหวัดเชียงใหม่ จะเห็นว่า ผังเมืองปรับปรุงครั้งที่ 3 ดีแล้วหรือ อะไรดี อะไรเป็นข้อไม่ดี มีอะไรมาสนับสนุน กรมโยธาธิการ และผังเมือง ได้แจกใบปลิวให้เราได้รับทราบเท่านี้

ท่านได้สำรวจความพึงพอใจของคนในจังหวัดเชียงใหม่เพียงพอแล้วหรือ ความพึงพอใจของประชาชนคือประโยชน์สูงสุด ผลกระทบที่ได้รับจากการขยายถนนคืออะไร ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ไม่ต้องการขยายถนนในจังหวัด จะเห็น

ว่าชาวจังหวัดเชียงใหม่ติดป้ายประท้วงกันทั่วเมืองทุกๆ สาย เราอยู่กันมา 80 ปี ชาวบ้านย่านตลาดวโรรส ตลาดต้นลำไย ถนนราชวงศ์ ไม่ต้องการการขยายถนน ถนนกว้างเพียงพอแล้ว

สำหรับพวกเรา สร้างสรรค์หรือทำลาย พวกเราอยู่กันมาร่วม 100 ปีแล้ว หนึ่งร้อยสี่สิบเอ็ดปีที่ผ่านมา มีการค้าขายอยู่ในชุมชนมากมาย จังหวัดเชียงใหม่ประกอบไปด้วยพ่อค้า นักธุรกิจ ชาวอินเดีย ชาวพม่า ชาวมอญ คนจีน ฝรั่งเศส ได้มาชุมนุมกัน ณ ที่นี้ เพราะที่นี้เป็นย่าน

การค้าแห่งแรกในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งมีการเผยแพร่ศาสนาต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่และในขณะนั้นยังมีการติดต่อค้าขาย มีการสร้างอาคารพาณิชย์ การสร้างโรงพยาบาลขนาดใหญ่แห่งแรกของจังหวัดเชียงใหม่ อาคารบ้านเรือนเก่าแก่ที่ค้าขายกันมาร้อยกว่าปี ปัจจุบันนี้ยังคงมีอยู่ นี่คือสลา – มง (ช่างมง) เป็นลูกหลานชาวพม่าค้าขายอยู่ที่ถนนท่าแพ มีพุทธสถาน มีอาคารที่ได้รับการอนุรักษ์จากกรมศิลปากรมากมาย และสถานที่สำคัญอีกอาคารแห่งหนึ่ง โดดเด่นเป็นสง่าอยู่ที่ถนนท่าแพครับ อาคารนี้เป็นอาคารที่ได้รับการบันทึกตามประวัติศาสตร์ว่าเป็นอาคารที่สูงที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ทางรัฐบาลได้ขอยืมอาคารนี้ใช้ เพื่อสังเกตการณ์ด้านสงครามและติดตั้งไซเรนเพื่อจะเตือนให้ประชาชนทราบว่ามีการเข้าศึกบุกมา อาคารอีกอาคารหนึ่งย่านถนนท่าแพได้รับการอนุรักษ์เยอะเยอะไปหมด อาคารเหล่านี้จะถูกทำลายเมื่อมีการขยายถนน ประตูลานี่มียอดถนนนี้เหลือแค่ชื่อถนนข้างม่อย และถนนข้างม่อยก็มีอาคารที่ได้รับการอนุรักษ์ ใครบ้างที่สนับสนุนแผนงานชิ้นนี้ พวกเราไม่อยากให้ท่านไปสร้างเมืองใหม่ สังคมของเมืองเชียงใหม่จะเปลี่ยนไป คนเชียงใหม่จะเปลี่ยนไป พวกเราขอให้ผู้ที่จะกระทำกับเมืองเชียงใหม่หยุดเถอะ พวกเราต้องการความสงบ อย่าทำลายประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของพวกเราชาวเหนือ อย่าเปลี่ยนแปลงสังคมของพวกเรา อย่าขยายถนน พวกเราไม่ต้องการผลกระทบจากผังเมืองฉบับนี้ โปรดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย

นายสมศักดิ์ ศิริณภาพันธุ์ กลุ่มรักษบ้านรักษเมืองเชียงใหม่

คุณวีระพงษ์ระบุว่า
กฎกระทรวงและรัฐธรรมนูญ
ได้บอกว่าให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ผมกับเพื่อนๆ ร่วม
วิชาชีพอีกหลายๆ คน ได้เคยมี
โอกาสเข้าไปพิจารณากฎหมาย
บางฉบับในกฤษฎีกา ปรากฏ
ว่าส่วนร่วมคือแค่ไปมีส่วนร่วม
รับฟังและเสนอเท่านั้นเหมือน

กับที่ตร.สมฤดีได้กล่าวมาคือ ตามกฎกระทรวงประชาชนได้เข้ามาให้มีส่วนร่วมรับฟัง
เฉยๆ แต่ไม่ได้นำเอาความเห็นหรือการมีส่วนร่วมนั้นเอาไปปฏิบัติเลย ทางราชการกำหนด
มาอย่างไร ก็ออกมาอย่างนั้น ผมเกรงว่าวันนี้ก็เช่นกัน ประชาชนจากจังหวัดเชียงใหม่ หรือ

หลายๆ จังหวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมแค่ทำให้เป็นไปตามกฎกระทรวงหรือตามรัฐธรรมนูญเท่านั้นเอง ไม่ได้เอาไปทำตามความต้องการประชาชน

หลายๆ ท่านในที่นี้อาจจะเคยไปเชียงใหม่ หลายสิบปีก่อนเชียงใหม่สวยกว่านี้มากมาย เหมือนกับที่อาจารย์ดวงจันทร์กล่าวว่า เชียงใหม่เป็นต้นแบบของมรดกโลกหลวงพระบาง แสดงว่าเชียงใหม่สวยกว่าหลวงพระบางมากมาย แต่ตอนนี้เชียงใหม่ถูกทำลายลงไปมาก เพราะหลายคนบอกว่าเชียงใหม่ตอนนี้เปลี่ยนไปมาก ในเมื่อถูกทำลายไปมาก ทำไมเราต้องทำลายอีกต่อไป แคสร้างถนนมันถึงกับต้องทำลายเมือง เพราะว่าถนน 30 สายทั้งสองฟากฝั่งนี้ อาคารบ้านเรือนที่อยู่ริมถนนตั้งเท่าไร ประชาชน 4 – 5 แสนคน ในเขตเมืองจะได้รับความเดือดร้อน ร้านค้าสองฟากฝั่ง ธุรกิจ ร้านค้าถูกทำลาย แล้วเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่จะถูกทำลายลงไปมากมายขนาดไหน และที่อยู่ริมสองฟากฝั่งถนนนี้ทั้งตึกแถว อาคารบ้านเรือนทั้งเก่าทั้งใหม่จะมีพื้นที่จำกัด ถ้าขยายถนนแล้วถูกทุบไปเหลือบางส่วนนั้นมันก็ทำอะไรไม่ได้ เป็นที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าหรือบางส่วนที่ก่อสร้างขึ้นมาได้ ก็ต้องใช้งบประมาณในการสร้างคอนกรีตสูง ที่ดินที่รัฐเวนคืนให้ไม่เพียงพอหรอก สองฟากฝั่งเกิดความเดือดร้อน ปัญหามวลชนก็จะตามมา ในนานาอารยประเทศทั้งหลายจะมีบ้านเมืองที่ถนนแคบๆ ก็เจริญได้ การสร้างถนนที่กว้างๆ นั้น เป็นการดึงดูดให้คนมาใช้ถนนเยอะ ให้มีการใช้รถส่วนตัวมากขึ้น ต่อไปในอนาคตจะทำให้รถติดมากขึ้น

ผมขอสรุปว่า โดยพื้นเพแล้ว ชาวจังหวัดเชียงใหม่มีกระแสว่าถูกรังแกเหลือเกิน และมีชาวออกมามากมาย ทำให้หลายๆ คนวิพากษ์วิจารณ์ไปต่างๆ นานาว่า เวลานี้เขาจะสร้างเมืองใหม่ แต่เกรงว่าจะไม่มีคนไปอยู่จึงจะไล่คนสองฟากฝั่งนี้ให้ไปอยู่ในเมืองใหม่ โดยการที่จะไปทุบบ้านทุบเมืองเขา อันนี้ก็เป็นอย่างนั้น ซึ่งผมเองเชื่อว่าจะไม่เป็นอย่างนั้น โดยพื้นเพชาวเชียงใหม่นี้ เป็นคนรักสงบ รักถิ่นฐานบ้านเกิด ห่วงแนววัฒนธรรม ผมไม่อยากให้ภาครัฐนี้มาทำให้คนเชียงใหม่เปลี่ยนนิสัย เมื่อใดก็ตามที่คนเชียงใหม่ถูกรังแก ผมเกรงว่าจะเปลี่ยนนิสัยให้คนเชียงใหม่กลายเป็นคนก้าวร้าว และก่อความเดือดร้อนให้บ้านเมืองเหมือนเช่นในปัจจุบัน

ที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กำลังมีปัญหาเรื่องร่างผังเมืองรวมชุมชนทับสะแก ซึ่งกรณีปัญหาคือ ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) ในโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่ทับสะแก จำนวน 4,000 เมกะวัตต์ ในกระบวนการของผังเมืองรวมทับสะแกนั้นยังอยู่แค่การร่างและได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไป 2 รอบแล้ว รอบที่หนึ่งได้ทำไปประมาณกลางปี 2550 ปรากฏว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการนี้ได้ขอยื่นใช้สิทธิผู้มีส่วนได้เสียตามขอบเขตมลพิษ โดยที่เราไม่ได้แยกว่าจะอยู่ในขอบเขตผังเมืองหรือไม่ เพราะว่ามีมลพิษจากโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 4,000 เมกะวัตต์นั้นกิน

บริเวณกว้างเกือบทั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประชาชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตคือทำประมงพื้นบ้านและทำการเกษตร รวมทั้งเป็นพื้นที่ที่นโยบายรัฐได้ส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ ดังนั้น นโยบายของรัฐมีส่วนสร้างความขัดแย้งต่อการแก้ไขผังเมืองครั้งนี้ด้วย

เราได้ไปยื่นคัดค้านนโยบายของรัฐนี้ ในประเด็นปัญหาคือ กฟผ. ได้ยื่นขอเปลี่ยนสีผังเมืองตามร่างของกรมโยธาฯ โดยแก้ไข 3 เงื่อนไขคือ แก้ไขจากสีเขียวเป็นสีม่วง เพราะถือว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นอุตสาหกรรม กรณีที่สอง ถ้าหากผังเมืองจะแก้ไขสีเขียวเป็นสีน้ำเงินก็เอา เพราะเขาถือว่าโรงไฟฟ้าถ่านหินเป็นสาธารณูปโภคของรัฐและเป็นส่วนของราชการ ซึ่งผังเมืองจากสีเขียวเป็นสีน้ำเงิน เราได้มีข้อโต้แย้งไปเพราะว่าสีน้ำเงินนี้เป็นสถานที่ราชการ เช่น ประปาหมู่บ้าน ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ มันไม่ได้ปล่อยซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ไม่ได้มีฝุ่นละออง และมันไม่ได้มีมลพิษเหมือนโรงไฟฟ้าถ่านหิน ซึ่งเราได้โต้แย้งในเรื่องนี้ไป รวมทั้งเขาได้ขอแก้ไขข้อกำหนดแนบท้ายผังเมือง ถึงแม้ว่าจะเป็นสีเขียว แต่ถ้าในสีเขียวนั้นขอให้แก้ไขเป็นโรงไฟฟ้าถ่านหินได้ก็เอา เราได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมไปแล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่ทั้งในเขตและนอกเขตผังเมืองที่ได้รับมลพิษและเป็นพื้นที่ใกล้เคียงนั้น ได้มาร่วมคัดค้านกันเป็นจำนวนมาก

หลังจากนั้นเราได้ติดตามรายงานผลการประชุม ซึ่งได้มีการนำเสนอไปที่คณะกรรมการผังเมืองจังหวัดในรอบที่ 1 เราพบว่าได้มีการให้ข้อมูลเท็จจากตัวแทนของ กฟผ. ในที่ประชุมผังเมืองจังหวัด ซึ่งในกฎหมายผังเมืองนั้นไม่ได้มีบทลงโทษสำหรับผู้ให้การเท็จ กฟผ. ได้ให้การเท็จไว้ว่าในการซื้อที่ดินเมื่อ 10 ปีที่แล้วนั้น ได้มีการแจ้งชาวบ้านเอาไว้หมดแล้วว่าจะมีการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่นี่ ซึ่งเราในฐานะเป็นตัวแทนชุมชนได้สร้างรกรากอยู่ที่นี้หลายร้อยปีแล้ว เรายืนยันว่าในกระบวนการจัดซื้อที่ดินของ กฟผ. ไม่ได้มีการชี้แจงหรือเปิดเผยให้คนรับทราบเลยว่าเอาไปสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน รวมทั้งกระบวนการจัดซื้อที่ดินของ กฟผ. 4,000 ไร่ ใช้เงินประมาณ 2,000 ล้านบาท สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ได้ชี้มูลความผิดกับเจ้าหน้าที่ กฟผ. สิบกว่าคน แล้วทุกคนก็แสดงความรับผิดชอบทั้งหมดด้วยการลาออกแล้ว และการทุจริตในการจัดซื้อที่ดินครั้งนั้น มูลค่าประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ของการซื้อขายที่ดินทั้งหมด ประมาณ 800 ล้านบาท ในส่วนนี้ กฟผ. ไม่ได้แจ้งต่อที่ปรึกษาของผังเมืองเกี่ยวกับที่มาของการจัดซื้อที่ดิน ทำให้การพิจารณาความเหมาะสมอยู่บนพื้นฐานการทุจริตขององค์กร กฟผ. เอง จึงได้ที่ดินที่ไม่เหมาะสม เพราะที่ดินแปลงนี้เป็นที่ดินที่อยู่ในพื้นที่ที่เพาะเลี้ยงของอ่าวไทย ซึ่งเป็นพื้นที่กรมประมงประกาศไว้ว่าห้ามจับปลาในฤดูวางไข่ และกระบวนการใช้น้ำทะเลในการหล่อเย็น รวมทั้งการปล่อยมลพิษนั้นไปขัดแย้งกับการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรวมของพื้นที่ข้างเคียง

ดังนั้น เมื่อมีการรับฟังความคิดเห็นครั้งที่สอง ในระหว่างนั้นเราได้ทำจดหมายแย้งไปกับโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ทางเจ้าหน้าที่โยธาฯ ได้ตอบจดหมายมาว่าในการแสดงความคิดเห็นของ กฟผ. นั้น เราไม่ได้ตรวจสอบว่าเป็นข้อมูลจริงหรือเท็จ เพียงแค่บันทึกเอาไว้เฉยๆ ซึ่งเราได้ขอให้การบันทึกแนบท้ายโดยจดหมายของเราเรายืนยันว่า กฟผ. ได้ให้ข้อมูลเท็จ และเราได้ยืนยันว่าตัวแทนของท้องถิ่นที่ไปยืนยันว่า 90 เปอร์เซ็นต์ของคนทับสะแกที่เอาโรงไฟฟ้านั้นเป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล ไม่ได้มีการสำรวจความคิดเห็นเลย เมื่อมีการรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 นั้น เราได้ยื่นเอกสารสิทธิที่ดิน รวมทั้งสำเนาทะเบียนบ้าน และบัตรประชาชนไปคัดค้าน กฟผ. อีกรอบหนึ่ง และในขณะที่มีการประชุมที่ปรึกษาผังเมืองเราได้มีโอกาสให้ตัวแทนคือพวกเราได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกับ กฟผ. แล้ว ผลการรับฟังความคิดเห็นประชาชนในรอบที่สองนั้น ที่ปรึกษาของจังหวัดได้ยกคำร้องของ กฟผ. ไป แต่วินัยพอได้มาฟังเนื้อหาที่นี้ วินัยนี้ เราารู้สึกว่าเราน่าจะได้รับชัยชนะในเบื้องต้นแล้ว แต่พอมาฟังอาจารย์สมฤติแล้ว เราารู้สึกว่าในกฎหมายผังเมืองเอง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพราะว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการผังเมืองประเทศนี้เป็นอิสระ ถ้าหากกฎหมายเป็นไปในลักษณะเช่นนี้ ความ

ความเห็นของประชาชนไม่มีผลต่อการตัดสินใจในระดับประเทศแล้ว กระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก็ไม่ได้มีความหมายจริง

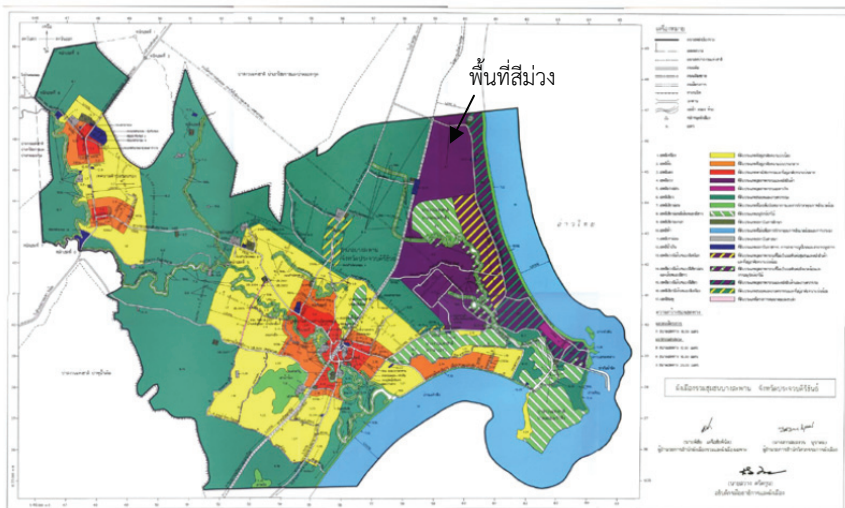
ส่วนที่สองคือ ในระดับกรมและระดับประเทศนั้น การพิจารณาถ้าดูบนพื้นฐานเดียวกันกับมาบตาพุด พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทั้งจังหวัดเป็นพื้นที่ที่ผังเมืองจะเป็นประเด็นความขัดแย้งของประชาชนก่อนที่จะโครงการจะมาเสียอีก เพราะว่าจะมีการแก้ไขลักษณะเดียวกับที่บัสสะแกในอีกหลายๆ พื้นที่ โดยเฉพาะวันนี้เราอยากจะมาฟังกรมโยธาธิการและผังเมือง พูดถึงการนำเสนอผังเมือง แก่ผังเมืองในพระราชบัญญัติใหม่ เรื่องการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะคิดว่าบ้านเราจะโดน ดังนั้นในวันนี้เราขอตั้งข้อสังเกตว่า กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จริงๆ แล้ว ถ้าตามกฎหมายนี้แทบไม่ได้มีผลในระดับประเทศ

นายสุพจน์ สงเสียง

กลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำพิัง อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์

เนื่องจากว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่บางสะพานนั้น เป็นเรื่องราวที่ยาวมาก ฉะนั้นผมจะอาศัยช่วงเวลาที่สั้นๆ ให้มีภาพประกอบไปด้วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

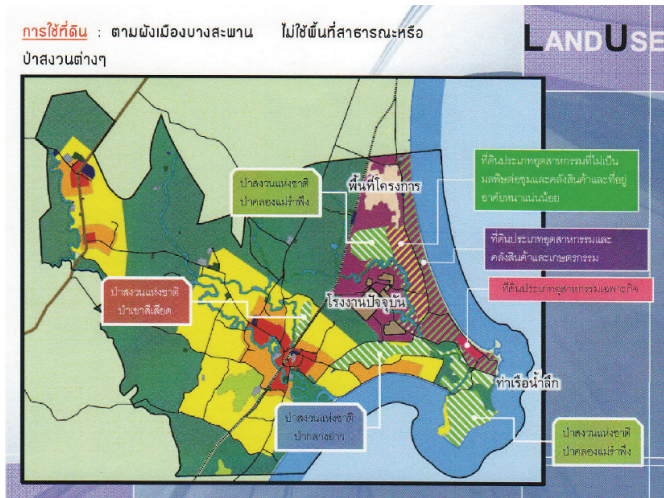

ภาพที่เห็นนี้เป็นภาพผังเมืองรวมชุมชน อ.บางสะพาน ซึ่งกำหนดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ตรงที่เห็นเป็นสีเขียวคือเส้นทางรถไฟสายใต้ ที่เห็นสีม่วงนี้คือแนวที่มีการแบ่ง ตำบลขึ้นมาใหม่เป็นตำบลแม่รำพึง ซึ่งแต่ก่อนไม่มี ที่น่าแปลกคือใช้พื้นที่การเกษตรไปเป็นสีม่วง คือ บริษัทที่เข้าไปซื้อที่ดินนี้ เป็นชื่อบริษัท บางสะพานการเกษตร พอซื้อที่ดินรวมแปลงใหญ่ได้แล้วก็ขอเปลี่ยนเป็นสีม่วง ซึ่งจริงๆ แล้ว ทางกรมโยธาธิการและผังเมืองเคยบอกกับพี่น้องว่ามีหลักเกณฑ์ในการที่จะทำผังเมืองนี้ก็มีกฎเกณฑ์ในการศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ซึ่งเราก็ค้นคว้ามาได้ว่า จริงๆ แล้วมีโจทย์ให้เป็นอย่างนั้น คือ มีกลุ่มทุนได้เข้าไปขอเปลี่ยนตรงๆ เลยครับ ซึ่งก่อนหน้านี้เราเคยถามแล้ว เขาบอกว่าเปลี่ยนไม่ได้ จนเราได้วาระการประชุมมาเป็นอย่างนั้นจริงๆ คือ มีตัวแทนของบริษัท สหวิริยา เข้าไปในที่ประชุมแล้วขอเปลี่ยนพื้นที่สีเขียวเป็นสีม่วงเลย ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าพื้นที่ตรงกลางที่เห็นเป็นพื้นที่สีเขียวคือสวนอุทยาน เป็นพื้นที่ป่าชุ่มน้ำอยู่ตรงกลางและรอบด้านก็เป็นพื้นที่สีม่วง เป็นพื้นที่ที่จะก่อสร้างอุตสาหกรรมมลพิษสูง ที่เป็นข่าวอยู่คือ บริเวณด้านบนสุดเป็นโครงการถลุงเหล็กขนาดใหญ่โรงแรก 50 ปลังก์วัน มลพิษอันดับ 2 ของโลก

ภาพที่สอง
 นี้คือ สภาพพื้นที่จริง
 จะเห็นว่าโครงการอยู่
 ด้านบน และที่เห็นเป็น
 สีน้ำตาลและเป็นร่อง
 น้ำมานี้คือ พื้นที่ชุ่มน้ำ
 ทั้งหมดและใช้ระยะ
 ทางจากพื้นที่ชุ่มน้ำ
 ด้านบนใต้โครงการลง
 ถึงปากอ่าวบางสะพาน
 นี้ไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง
 โครงการนี้ระบุรายละเอียดชัดเจน คือจะมี
 สารไฮยาไนด์เกิน
 มาตรฐานปริมาณมาก
 และใช้น้ำปริมาณ 530
 ลูกบาศก์เมตร/ ชั่วโมง

อย่างไรก็ตาม มาตรการป้องกันที่กำหนดไว้ไม่สามารถที่จะป้องกันบริเวณนี้ได้ นั่นคือการกำหนดผังเมือง ซึ่งส่งผลถึงขั้นที่ว่าโครงการต่างๆ ตรงนี้ที่ไปเกิดขึ้นบนพื้นที่สีม่วงถูกกำหนดด้วยเจตนาให้เป็นไปอย่างนั้น จนส่งผลให้บุกรุกที่ดินอีกเป็นพันๆ ไร่ ตรงนี้คือที่ผมบอกว่า เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ มันเป็นทางน้ำธรรมชาติอยู่เดิมที่เห็นเส้นขาววิ่งอยู่จะเป็นสายพานลำเลียงอีก 12 กิโลเมตร ผ่านตำบลและจุดเหลือต่างๆ ก็จะข้ามทางข้ามหมู่บ้านมากมาย เพราะฉะนั้นแล้วพื้นที่ที่ถูกบุกรุกไปแล้วกับเขตที่เป็นพื้นที่สีม่วงส่งผลให้เกิดน้ำท่วมบางสะพานปีหนึ่งหลายครั้ง ส่วนพื้นที่บางส่วนที่บุกรุกไปแล้วและถูกจับได้นั้นได้เปลี่ยนจากรุกเป็นเช่า ได้ค่าเช่าปีละ 1,800,000 บาท แต่น้ำท่วมบางสะพานแต่ละครั้งเสียเป็นร้อยล้าน แล้วชาวบ้านต้องจ่ายเอง น้อยครั้งที่จะเบิกได้จากภาครัฐ และทุกๆ ครั้งชาวบ้านต้องตื่นตระหนก

การกำหนดของโครงการระบุว่า ไม่ได้ไปเกี่ยวข้องกับที่สาธารณะใดๆ คือเป็นการกำหนดพื้นที่สีม่วงพื้นที่โครงการแยกส่วนเลย เขาบอกว่าป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองแม่รำพึงอยู่ตรงกลางไม่ได้ไปเกี่ยวข้อง แต่จริงๆ แล้ว นั่นคือตรงสีเขียวกับคลองแม่รำพึงที่เป็นเส้นที่ลงมาจากด้านล่างทั้งหมดจนถึงปากอ่าวนี้เป็นเขตนวนอุทยาน 4,450 ไร่ รวมถึงเขาที่หัวแหลมด้วย

เขตปิดอ่าวของกระทรวงเกษตร
และกรมประมง 26,400 ตาราง
กิโลเมตร ระบุว่า บริเวณนี้อุดม
สมบูรณ์ที่สุด เป็นแหล่งอาหาร
ระดับชาติ เนื่องจากจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์มีมีความแคบและ
ได้เปรียบคือ ทิศตะวันตกติดกับ
เทือกเขาตะนาวศรี แคบสุดเพียง
แค่สิบกว่ากิโลเมตร ทิศตะวันออก
ติดทะเลอ่าวไทย ฉะนั้น เส้นทาง
เดินของลำคลอง ลำธารต่างๆ ใช้
เวลาน้อยมากในการออกสู่ทะเล
นอกจากนี้พบว่า พื้นที่นี้อุดม
สมบูรณ์มาก ปลาทางไขหนาแน่น

ที่สุดที่แหลมแม่รำพึง เพราะมีการปิดอ่าวถึง 3 ชั้น ชั้นนอกมีระยะทาง 26,400 ตารางกิโลเมตร ชั้นที่สองมีระยะทาง 3,000 เมตร ตลอดแนวชายฝั่ง ชั้นสุดท้ายในสุดคือหัวแหลมเขาแม่รำพึง จะปิดพื้นที่ทั้งปี นี่คือความอุดมสมบูรณ์ สาเหตุที่ปิดคือพื้นที่เป็นแหล่งอาหารนี่คือความมั่นคงของอาหารชาติเรา แล้วทำไมการกำหนดผังเมืองถึงได้ไปเป็นสีม่วงตรงนั้น และกำหนดให้อุตสาหกรรมอยู่ใจกลางแหล่งปิดอ่าว เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมอยากให้มองเหมือนต่างประเทศ คือ ประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการปิดอ่าวที่ชิสุโอกะ ประเทศญี่ปุ่นเขาเต็มไปด้วยอุตสาหกรรม แต่อ่าวชิสุโอกะของญี่ปุ่นที่มีการปิดอ่าวอย่างนี้ไม่มีอุตสาหกรรมเข้าไป แล้วเขาไม่กำหนดให้เป็นพื้นที่สีม่วงด้วย หลังจากที่ประกาศเป็นพื้นที่สีม่วงไปได้ส่งผลให้นายทุนต่างๆ เข้าไปบุกรุกพื้นที่ที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนพร้อมให้ตั้งคณะกรรมการเพิกถอน แต่ทางนายทุนก็ขอเยียวยา เนื่องจากเอาที่ๆ บุกรุกได้มาไปเข้าที่ธนาคารนครหลวงไทยไว้เป็นพันๆ ล้าน นี่แสดงให้เห็นว่าเป็นการกำหนดพื้นที่ที่ผิดและไม่ศึกษาว่าพื้นที่นี้มีความสำคัญอย่างไร

นายสุปรดิ วิสุทธิ กลุ่มพลังเงียบ จ.สระบุรี

ขณะนี้โรงงานไฟฟ้ากำลังจะสร้างขึ้นที่บ้านผม คือ อ.หนองแซง ทั้งที่ผังเมืองเป็นพื้นที่สีเขียว ผมไม่เข้าใจว่า ทำไมการไฟฟ้าทำทลายอำนาจรัฐ ฝ่าฝืนมาตรา 57 [แห่งรัฐธรรมนูญ 2550] บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูลคำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และการขออนุญาตหรือการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมอันก่อให้เกิดผลกระทบ

ต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม วันนี้ผมขอฟ้องและขอความช่วยเหลือ เพราะหนองแซงกำลังจะแยแล้ว ทั้งที่เป็นพื้นที่สีเขียว โรงไฟฟ้าเข้ามาทำไม ในเมื่อต้องแย่งน้ำจากเกษตรกรอย่างมหาศาล เกษตรกรร้อยละ 90 ไม่ต้องการเลย แต่ถูกยึดยึดและบังคับ ใช้เงินเป็นที่ตั้ง ในการทำประชาพิจารณ์ก็ใช้เงินล่อหลอก และขณะเดียวกันผมบอกจริงๆ ว่าขอปอดให้กับชาวหนองแซง ชาวภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เขาได้เอาไว้อย่างใจบ้างครับ นี่คือการเดินที่หนึ่ง

ประเด็นที่สอง เมื่อสักครู่นี้ท่านได้เล่าให้ฟังแล้วว่า กระแสของประชาชนไม่ได้มีความหมายเลย แต่เมื่อท่านนิติกรจากกรมโยธาธิการและผังเมืองมา ณ ที่นี้ ถ้าทำประชาพิจารณ์นี้ไม่ได้ผลครับ เพราะว่าโรงงานอุบาทว์ใช้เงินซื้อทั้งหมดยกมือก็แพ้เขา

“การพัฒนา มายา ตามโลกาวินาศ ไม่ยั่งยืน ฝันทำ จักดำรง ผังเมืองร้าย กลับกลายเป็นพังเมือง หยุดก่อเกิด ทำลาย สายสัมพันธ์	มันผิดพลาด จุดหมาย ปลายประสงค์ ไทยก็คง ไร้สุข ทุกชั้นรัตน ผลประโยชน์ ของคนเคือง มาจัดสรร ชีวิตคน สิ่งแวดล้อมนั้น สำคัญเอย”
---	---

คุณตี ตรีรัตน์แสงมณี กลุ่มทำนาหนองกบ อ.หนองแขง จ.สระบุรี

ผมมาจากพื้นที่เดียวกันกับท่านเมื่อสักครู่นี้ ขอเรียนอีกอย่างหนึ่ง พื้นที่หนองแขงเป็นพื้นที่สีเขียว กรอบทแยงสีเขียว หลายๆ ท่านคงไม่ค่อยได้เห็นนัก เพราะเป็นพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ในพื้นที่หนองแขงแต่เดิมมีโครงสร้าง

พื้นฐานคือคลองระพีพัฒน์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 วางไว้ ได้มีพระราชบัญญัติคั่นและคูน้ำคือให้เป็นเขตชลประทาน สืบเนื่องจากพื้นที่ตรงนี้ใกล้เคียงกับพื้นที่ชุ่มน้ำ มีลักษณะคล้ายๆ กัน คือทำการเกษตรส่วนใหญ่ มีอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำนาติดกับอำเภอภาษีและใกล้เคียงกับ อ.อุทัย ซึ่งตอนนี้เป็นเขตอุตสาหกรรมไปแล้ว เราพบว่า พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่รองรับน้ำในเวลาที่น่าท่วมสูง ผมอยากจะพูดในเชิงประเด็นว่าพื้นที่ที่เราอยู่นี้เป็นเขตชลประทานและกำลังจะประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ติดอยู่ด้วยเงื่อนไขที่อยู่ในขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนประกาศไปแล้ว 90 วัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเราก็คอยด้วยความหวังว่า ในปี พ.ศ. 2549 น่าจะเสร็จแล้ว บางครั้งรู้สึกสะท้อนว่าเรามีหน่วยงานประเภนี้ มีกำหนด มีแผน มีขั้นตอนต่างๆ แต่งานไม่เดินเราจะจำไว้ทำอะไร เมื่อประกาศไปแล้วปี พ.ศ. 2548 ก็น่าจะแล้วเสร็จ แต่เมื่อผังเมืองไม่แล้วเสร็จมันก็เหมือนกับสัญญาภาค เป็นสัญญาภาค โรงงานไฟฟ้าจะเข้า เขาก็บอกว่าเข้าได้ เพราะเป็นสัญญาภาค เมื่อเข้าไปแล้ว ก็ไปเข้าตามพระราชบัญญัติผังเมือง มาตรา 27 อีก

มันเหมือนกับเอาสีดำๆ ไปแต้มจอขาวๆ คณะกรรมการผังเมืองจะเอาออกได้ไหม นี่คือประเด็นหนึ่งว่า ขณะกำลังรอประกาศ แต่ทำไมอุตสาหกรรมนี้ถึงเข้าพื้นที่มากขึ้น แล้วคณะกรรมการผังเมืองที่พูดถึงนี้ ผมไม่เคยสบายใจ เพราะจะไปเข้าข้อกำหนดดีกว่าเขาลงทุนไปเยอะ แล้วชีวิตผมไม่เคยลงทุนหรือ ประเด็นที่เราเป็นห่วงในคณะกรรมการผังเมือง คือ เราไว้วางใจได้ไหม เขาได้รับผลประโยชน์หรือไม่ เพราะฉะนั้นในเรื่องของการพัฒนาขีดความสามารถของสื่อที่จะประชาสัมพันธ์เรื่องผังเมืองนี้ ผมอยากให้คณะรัฐมนตรีทราบตรงนี้ด้วย ในประเด็นเรื่องการให้ข้อมูลต้องลงถึงท้องถิ่นด้วย โดยเฉพาะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และหลังจากติดประกาศแล้ว อยากให้ใช้รถแห่ เพื่อเตือนความจำ

ผศ. ดร. ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์:

สุดท้ายนี้มีคำถามเรียนถาม ดร.สมฤดี ว่า วิทยากรมีแนวทางในการแสดงความรับผิดชอบของผู้วางผัง คณะกรรมการผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมืองอย่างไร เพราะงานวิชาการนั้น หาผู้รับผิดชอบทางแพ่งและอาญายากมากครับ

ดร. สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

คำถามที่ถามว่าให้มีแนวทางแสดงความรับผิดชอบของผู้วางผัง คณะกรรมการผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง อย่างไรนั้น เป็นคำถามที่ดีมาก ซึ่งดิฉันอยากให้เราร่วมแบบนี้กัน เพื่อที่เราจะได้ช่วยกันผลักดันเพื่อให้เกิดทางออก ทางออกที่ดีฉันเสนอคือ ให้มีการฉวยโอกาสที่กฎหมายผังเมืองจะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ 2550 นี้ ถือเป็นช่วงโอกาสที่ดี ที่เราควรทำข้อเสนอเข้าไปจริงๆ แล้วเราเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของกรมและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานโยธาธิการจังหวัดต่างๆ นั้นมีมาก และเข้าใจถึงปัญหานี้ดีมาก เพราะอยู่ในพื้นที่ อีกทั้งเจอปัญหาและความกดดันด้วยตัวเอง ทั้งจากนักการเมืองท้องถิ่น ประชาชน ภาคธุรกิจ และเจ้านายที่ส่วนราชการ ฉะนั้น ท่านเหล่านี้มีความรู้เรื่องเหล่านี้ดีมาก และท่านก็ต้องการแรงสนับสนุนจากพวกเราจริงๆ แล้วเชื่อว่าทางกรมโยธาธิการและผังเมืองอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่เราคิด แต่ว่าท่านเหล่านี้ต้องทำงานในเงื่อนไขที่จำกัดมากอยู่เหมือนกัน ฉะนั้น ถ้าเราปรับปรุงกระบวนการนี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่เองด้วย

กระบวนการที่อยากเสนอคือ กระบวนการสรรหาคณะกรรมการผังเมืองนั้น ต้องเปิดเผย โปร่งใส ต้องมีกระบวนการสรรหา ซึ่งปัจจุบันไม่มี และควรมีองค์กรตรวจสอบ

เพื่อให้เกิดดุลยภาพ (check & balance) ด้วย เพราะเป็นเรื่องของโครงสร้างที่ควรแก้ไข นอกจากนี้กระบวนการทั้งหมดต้องโปร่งใส ต้องมีการบันทึกการประชุมว่ากรรมการผังเมืองแต่ละท่านให้ความเห็นอย่างไร และเปิดเผยบันทึกการประชุมนี้ ถ้าโปร่งใสได้ สิ่งที่ไม่ควรเกิดก็จะไม่เกิด พูดตรงๆ คือ คอร์รัปชันทั้งหลายก็จะเกิดยาก ถ้าทุกอย่างโปร่งใส แต่ปัจจุบันนี้ เนื่องจากไม่โปร่งใส ทุก อย่างจึงเกิดขึ้นและเอาผิดกันไม่ได้ แต่ถ้าทั้งหมดนี้เปิดและโปร่งใสหมด คนทำงานก็จะสบายใจขึ้นด้วย ขอขอบคุณค่ะ

นายวีรพงษ์ บุญญานุสนธิ ผู้อำนวยการกองนิติการ กรมโยธาธิการและผังเมือง

หลักยุดิธรรมในปัจจุบัน

1. ต้องพิสูจน์ว่าทุจริต ซึ่งจะเข้ากฎหมายประมวลอาญา 157 ใช้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี จนถึง 10 ปี นั่นคือหลักที่ต้องพิสูจน์ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือคนวางผังนั้นทุจริต คือไปรับหรือทำตามใบสั่งมา เราต้องพิสูจน์ให้ได้
2. คณะกรรมการผังเมืองที่เป็นผู้พิจารณาเห็นชอบผังเมือง หากมีนอก มีในก็ต้องโทษทุจริตเหมือนกัน

ในส่วนที่สองนี้ทางศาลปกครองต้องฟ้องเพิกถอนกฎ มาตรา 9 วรรค 1 (1) ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง วิธีการพิจารณาปกครอง ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ หรือออกคำสั่งทางปกครองใดๆ หรือการกระทำใดๆ ที่มีชอบด้วยกฎหมาย คือสามารถเพิกถอนได้ แต่กระบวนการออกกฎ ถ้าทุจริตต้องไปว่าที่ประมวลกฎหมายอาญา นี่คือการไขข้อของกฎหมายในปัจจุบัน

ส่วนกฎหมายผังเมืองกำหนดแต่ขั้นตอนว่า การวางผังต้องทำตาม 1, 2, 3, 4, และ 5 เป็นต้น นอกนั้นเป็นเรื่องดุลยพินิจ เป็นกระบวนการของเจ้าหน้าที่ที่จะสรุปวิเคราะห์ วิจัย ในด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากรที่ออกมาเป็นเล่ม และก่อนที่จะออกมาเป็นผังซึ่งเป็นเรื่องวิชาการ เป็นการชั่งน้ำหนักว่า การพัฒนา และสิ่งแวดล้อมสมดุลกัน และสอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือไม่ ซึ่งหน่วยงานของรัฐเหล่านี้มีการทำแผนต่างๆ ซึ่งทางกรมโยธาธิการและผังเมือง หรือผู้วางผังต้องไปจับตามแผนของรัฐที่วางไว้ เช่น กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตร เป็นต้น เพื่อดูว่าเขาทำนโยบายในการพัฒนาเรื่องเหล่านี้ไว้อย่างไรบ้าง